



ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 14.2.2020
COM(2020) 68 final

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Ρουμανία

**Έκθεση που συντάχθηκε σύμφωνα με το άρθρο 126 παράγραφος 3 της Συνθήκης για τη
λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης**

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Ρουμανία

Έκθεση που συντάχθηκε σύμφωνα με το άρθρο 126 παράγραφος 3 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στο άρθρο 126 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (η Συνθήκη) θεσπίζεται η διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος (ΔΥΕ). Η διαδικασία αυτή καθορίζεται περαιτέρω στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1467/97 για την επιτάχυνση και τη διασαφήνιση της εφαρμογής της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος¹, που αποτελεί μέρος του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης (ΣΣΑ).

Σύμφωνα με το άρθρο 126 παράγραφος 2 της Συνθήκης, η Επιτροπή παρακολουθεί την τήρηση της δημοσιονομικής πειθαρχίας με βάση δύο κριτήρια, και συγκεκριμένα: α) κατά πόσον ο λόγος του προβλεπομένου ή υφισταμένου δημοσιονομικού ελλείμματος προς το ακαθάριστο εθνικό προϊόν (ΑΕΠ) υπερβαίνει την τιμή αναφοράς του 3 %, εκτός εάν είτε ο λόγος αυτός σημειώνει ουσιαστική και συνεχή πτώση και έχει φθάσει σε επίπεδο παραπλήσιο της τιμής αναφοράς είτε, εναλλακτικά, η υπέρβαση της τιμής αναφοράς είναι απλώς έκτακτη και προσωρινή και ο λόγος παραμένει κοντά στην τιμή αναφοράς· και β) κατά πόσον ο λόγος του δημοσίου χρέους προς το ΑΕΠ υπερβαίνει την τιμή αναφοράς του 60 %, εκτός εάν ο λόγος μειώνεται επαρκώς και πλησιάζει την τιμή αναφοράς με ικανοποιητικό ρυθμό.

Το άρθρο 126 παράγραφος 3 της Συνθήκης προβλέπει ότι, εάν ένα κράτος μέλος δεν εκπληρώνει τους όρους ενός από τα κριτήρια αυτά ή αμφοτέρων των κριτηρίων, η Επιτροπή οφείλει να συντάξει έκθεση. Η εν λόγω έκθεση λαμβάνει επίσης υπόψη «το κατά πόσον το δημόσιο έλλειμμα υπερβαίνει τις δαπάνες δημοσίων επενδύσεων, καθώς και όλους τους άλλους σχετικούς παράγοντες, συμπεριλαμβανομένης της μεσοπρόθεσμης οικονομικής και δημοσιονομικής κατάστασης του κράτους μέλους».

Η Ρουμανία έχει υπαχθεί σε συνεχείς διαδικασίες σημαντικής απόκλισης (ΔΣΑ) στο πλαίσιο του προληπτικού σκέλους του ΣΣΑ από την άνοιξη του 2017. Ως συνέπεια της σημαντικής απόκλισης της Ρουμανίας από τον μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό στόχο (ΜΔΣ) της το 2016, την άνοιξη του 2017 το Συμβούλιο κίνησε ΔΣΑ. Έκτοτε, το Συμβούλιο έχει εκδώσει εξαμηνιαίες συστάσεις στις οποίες η Ρουμανία δεν ανταποκρίθηκε με αποτελεσματικά μέτρα, αποκλίνοντας επανειλημμένως σημαντικά από τη συνιστώμενη πορεία προσαρμογής.

Τα στοιχεία που κοινοποίησαν οι ρουμανικές αρχές στις 30 Σεπτεμβρίου 2019², και στη συνέχεια επικυρώθηκαν από την Eurostat³, δείχνουν ότι το ονομαστικό έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης στη

¹ ΕΕ L 209 της 2.8.1997, σ. 6. Στην έκθεση λαμβάνονται επίσης υπόψη οι «Προδιαγραφές για την εφαρμογή του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης και κατευθυντήριες γραμμές για τη μορφή και το περιεχόμενο των προγραμμάτων σταθερότητας και σύγκλισης», που ενέκρινε η Οικονομική και Δημοσιονομική Επιτροπή στις 5 Ιουλίου 2016, οι οποίες είναι διαθέσιμες στη διεύθυνση: http://ec.europa.eu/economy_finance/economic_governance/sgp/legal_texts/index_en.htm.

² Σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 479/2009, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να γνωστοποιούν στην Επιτροπή, δύο φορές τον χρόνο, το προβλεπόμενο και το πραγματικό επίπεδο του δημοσιονομικού ελλείμματος και του δημοσίου χρέους. Η πλέον πρόσφατη κοινοποίηση της Ρουμανίας έχει αναρτηθεί στη διεύθυνση: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/government-finance-statistics/excessive-deficit-procedure/edp-notification-tables>.

Ρουμανία ανήλθε στο 3,0 % του ΑΕΠ το 2018, ενώ το χρέος ανερχόταν στο 35,0 % του ΑΕΠ. Για το 2019, η κοινοποίηση προέβλεπε ονομαστικό έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης ύψους 2,8 % του ΑΕΠ. Λαμβανομένων υπόψη των αναθεωρημένων στοιχείων για το ΑΕΠ που ανακοινώθηκαν από την εθνική στατιστική υπηρεσία μετά τη δημοσίευση του δελτίου τύπου της Eurostat, οι ονομαστικοί δείκτες άλλαξαν ελαφρώς – το έλλειμμα ανήλθε στο 2,9 % του ΑΕΠ και το χρέος στο 34,7 % του ΑΕΠ το 2018.

Στις 10 Δεκεμβρίου 2019, η κυβέρνηση ενέκρινε και διαβίβασε στο Κοινοβούλιο τη Δημοσιονομική Στρατηγική της για την περίοδο 2020-22 (στο εξής: Δημοσιονομική Στρατηγική), με στόχο για το έλλειμμα σε δεδουλευμένη βάση 3,8 % του ΑΕΠ το 2019.

Το προβλεπόμενο ποσοστό για το έλλειμμα του 2019 παρέχει ενδείξεις για την, εκ πρώτης όψεως, ύπαρξη υπερβολικού ελλείμματος στη Ρουμανία, κατά την έννοια της Συνθήκης, προτού, ωστόσο, ληφθούν υπόψη όλοι οι παράγοντες που παρατίθενται κατωτέρω.

Πίνακας 1. Έλλειμμα και χρέος της γενικής κυβέρνησης (% του ΑΕΠ)

	2015	2016	2017	2018	2019		2020		2021	
					COM	ΔΣ	COM	ΔΣ	COM	ΔΣ
Ισοζύγιο γενικής κυβέρνησης	-0,6	-2,6	-2,6	-2,9	-4,0	-3,8	-4,9	-3,6	-6,9	-3,4
Ακαθάριστο χρέος γενικής κυβέρνησης	37,8	37,3	35,1	34,7	35,7	36,4	37,8	37,1	41,9	37,8

Πηγές: Χειμερινές προβλέψεις της Επιτροπής του 2020, με επέκταση στις δημοσιονομικές μεταβλητές (COM) και Δημοσιονομική Στρατηγική 2020-22 (ΔΣ)

Ως εκ τούτου, η Επιτροπή συνέταξε την παρούσα έκθεση. Σκοπός της έκθεσης είναι να αξιολογηθεί συνολικά η προβλεπόμενη απόκλιση από το κριτήριο για το έλλειμμα, λαμβανομένων δεόντως υπόψη του οικονομικού υποβάθρου και όλων των άλλων σχετικών παραγόντων, προκειμένου να εξεταστεί αν δικαιολογείται η κίνηση διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος. Στο τμήμα 2 της έκθεσης εξετάζεται το κριτήριο του ελλείμματος. Στο τμήμα 3 εξετάζεται το κριτήριο του χρέους. Στο τμήμα 4 εξετάζονται οι δημόσιες επενδύσεις και άλλοι σχετικοί παράγοντες, συμπεριλαμβανομένης της μεσοπρόθεσμης οικονομικής και δημοσιονομικής κατάστασης της Ρουμανίας. Η ανάλυση στην παρούσα έκθεση βασίζεται στις χειμερινές ενδιάμεσες προβλέψεις της Επιτροπής του 2020, στις οποίες περιλαμβάνονται αριθμητικά στοιχεία μόνο για το ΑΕΠ και τον πληθωρισμό, και, ως εκ τούτου, συμπληρώθηκαν για τους σκοπούς της παρούσας έκθεσης με προβλέψεις για τις δημοσιονομικές μεταβλητές.

2. ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΕΛΛΕΙΜΜΑΤΟΣ

Η Ρουμανία κατέγραψε έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης ύψους 2,9 % του ΑΕΠ το 2018. Βάσει της Δημοσιονομικής Στρατηγικής, το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης της Ρουμανίας το 2019 προβλέπεται να έχει αυξηθεί στο 3,8 % του ΑΕΠ. Το επίπεδο αυτό είναι σαφώς υψηλότερο και όχι πλησίον της τιμής αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ που ορίζεται στη Συνθήκη.

Η υπέρβαση της τιμής αναφοράς της Συνθήκης επίσης δεν είναι έκτακτη για τους σκοπούς της Συνθήκης και του ΣΣΑ, καθώς δεν οφείλεται ούτε σε ασυνήθεις περιστάσεις ούτε σε σοβαρή οικονομική ύφεση. Σύμφωνα με τις χειμερινές προβλέψεις της Επιτροπής του 2020, προβλέπεται αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ της τάξης του 3,9 % το 2019 και 3,8 % το 2020, ενώ το κενό παραγωγής προβλέπεται να είναι περίπου μηδενικό. Τα έκτακτα στοιχεία ανέρχονταν σε 0,1 % του ΑΕΠ το 2019, και οφείλονταν στην επιστροφή του περιβαλλοντικού τέλους επί των αυτοκινήτων.

³ Δελτίο Τύπου της Eurostat αριθ. 161/2019, <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/10064349/2-21102019-AP-EN.pdf/61ae39d7-6764-2a16-ede5-e6da00249c27>.

Τέλος, η υπέρβαση της τιμής αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ δεν είναι προσωρινή για τους σκοπούς της Συνθήκης και του ΣΣΑ. Όντως, οι δημοσιονομικές προβλέψεις της Επιτροπής, και της κυβέρνησης στη Δημοσιονομική Στρατηγική, προβλέπουν ότι το έλλειμμα θα παραμείνει υψηλότερο από την τιμή αναφοράς το 2020 και το 2021. Οι χειμερινές προβλέψεις της Επιτροπής του 2020, που επεκτείνονται στις δημοσιονομικές μεταβλητές, προβλέπουν έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης ύψους 4,0 % του ΑΕΠ το 2019, 4,9 % του ΑΕΠ το 2020 και 6,9% το 2021. Η προβλεπόμενη αύξηση του ελλείμματος οφείλεται κυρίως σε σημαντικές αυξήσεις των συντάξεων, που θεσπίστηκαν το καλοκαίρι του 2019, ιδίως σε αύξηση των συντάξεων κατά 40 %, που έχει προγραμματιστεί για τον Σεπτέμβριο του 2020, και σε περαιτέρω επανυπολογισμό των συντάξεων προς τα πάνω, που έχει προγραμματιστεί για τον Σεπτέμβριο του 2021. Επιπλέον, μεταξύ Δεκεμβρίου 2019 και Ιανουαρίου 2020, οι αρχές ενέκριναν νέες φορολογικές περικοπές (μείωση των ειδικών φόρων κατανάλωσης στα καύσιμα και των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης για τους εργαζομένους με καθεστώς μερικής απασχόλησης, και κατάργηση των ειδικών φόρων στον τραπεζικό και τον ενεργειακό τομέα) και διπλασίασαν το επίδομα τέκνων (που πρόκειται να τεθεί σε ισχύ από τον Αύγουστο του 2020). Στη Δημοσιονομική Στρατηγική, η κυβέρνηση προβλέπει έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης ύψους 3,6 % του ΑΕΠ το 2020 και 3,4 % το 2021. Η πρόβλεψη για χαμηλότερο έλλειμμα στη Δημοσιονομική Στρατηγική, σε σύγκριση με τις προβλέψεις της Επιτροπής, οφείλεται ιδίως στα εξής: 1) πιο αισιόδοξες υποκείμενες μακροοικονομικές προβλέψεις· 2) μετριασμό των προβλεπόμενων δαπανών για αγαθά και υπηρεσίες, το οποίο δεν υποστηρίζεται πλήρως από θεσπισθέντα μέτρα· 3) το γεγονός ότι η Δημοσιονομική Στρατηγική φαίνεται να μην λαμβάνει υπόψη τον πλήρη δημοσιονομικό αντίκτυπο των συνταξιοδοτικών αυξήσεων που θεσπίστηκαν, ιδίως από το 2021 και μετά· 4) το γεγονός ότι η Δημοσιονομική Στρατηγική δεν λαμβάνει υπόψη τον αντίκτυπο των φορολογικών περικοπών και του διπλασιασμού του επιδόματος τέκνων.

Εν κατακλείδι, το προβλεπόμενο έλλειμμα για το 2019 είναι υψηλότερο και όχι πλησίον της τιμής αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ που ορίζεται στη Συνθήκη. Η υπέρβαση θεωρείται ότι δεν είναι ούτε έκτακτη ούτε προσωρινή για τους σκοπούς της Συνθήκης και του ΣΣΑ. Συνεπώς, από την ανάλυση προκύπτει ότι, εκ πρώτης όψεως, το κριτήριο του ελλείμματος για τους σκοπούς της Συνθήκης και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1467/1997 δεν πληρούται. Ωστόσο, λαμβάνονται δεόντως υπόψη όλοι οι σχετικοί παράγοντες που παρατίθενται κατωτέρω.

3. ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΧΡΕΟΥΣ

Το 2018, το χρέος της γενικής κυβέρνησης της Ρουμανίας ανερχόταν στο 34,7 % του ΑΕΠ. Τόσο η Δημοσιονομική Στρατηγική όσο και οι χειμερινές προβλέψεις της Επιτροπής του 2020 προβλέπουν ότι το χρέος της γενικής κυβέρνησης θα αυξηθεί έως το 2021, αλλά θα παραμείνει κάτω από την τιμή αναφοράς της Συνθήκης. Σύμφωνα με τη Δημοσιονομική Στρατηγική, το χρέος προβλέπεται να αυξηθεί στο 37,8 % το 2021. Στις χειμερινές προβλέψεις της Επιτροπής του 2020 προβλέπεται πιο απότομη αύξηση, στο 41,9 % το 2021. Η διαφορά μεταξύ των δύο συνόλων προβλέψεων προέρχεται κυρίως από χαμηλότερο προβλεπόμενο έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης στη Δημοσιονομική Στρατηγική.

Επομένως, η Ρουμανία συμμορφώνεται με το κριτήριο του χρέους, όπως ορίζεται στη Συνθήκη και στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1467/97.

4. ΣΧΕΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ

Το άρθρο 126 παράγραφος 3 της Συνθήκης προβλέπει ότι η έκθεση της Επιτροπής «λαμβάνει επίσης υπόψη το κατά πόσον το δημόσιο έλλειμμα υπερβαίνει τις δαπάνες δημοσίων επενδύσεων, καθώς και όλους τους άλλους σχετικούς παράγοντες, συμπεριλαμβανομένης της μεσοπρόθεσμης οικονομικής και δημοσιονομικής κατάστασης του κράτους μέλους». Οι παράγοντες αυτοί διευκρινίζονται περαιτέρω στο άρθρο 2 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1467/97, το οποίο προβλέπει επίσης ότι η Επιτροπή θα πρέπει να λαμβάνει δεόντως υπόψη «οποιοδήποτε άλλο παράγοντα ο οποίος, κατά τη γνώμη του οικείου κράτους μέλους, συμβάλλει στην ολοκληρωμένη ποιοτική αξιολόγηση της

συμμόρφωσης με τα κριτήρια του ελλείμματος και του χρέους και τον οποίον το κράτος μέλος έχει προτείνει στο Συμβούλιο και στην Επιτροπή».

Σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1467/97, όποτε ο λόγος του δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ δεν υπερβαίνει την τιμή αναφοράς, οι σχετικοί παράγοντες θα λαμβάνονται υπόψη κατά το στάδιο πριν από τη λήψη της απόφασης για την ύπαρξη υπερβολικού ελλείμματος, που προβλέπεται στο άρθρο 126 παράγραφοι 4, 5 και 6 της Συνθήκης.

Υπό το πρίσμα αυτών των διατάξεων, στις υποενότητες που ακολουθούν εξετάζονται διαδοχικά 1) η μεσοπρόθεσμη οικονομική κατάσταση· 2) η μεσοπρόθεσμη δημοσιονομική κατάσταση, όπου συμπεριλαμβάνεται αξιολόγηση της συμμόρφωσης με την πορεία προσαρμογής για την επίτευξη του ΜΔΣ, η ανάπτυξη των δημόσιων επενδύσεων και η λειτουργία του εθνικού δημοσιονομικού πλαισίου· 3) οι εξελίξεις στη μεσοπρόθεσμη κατάσταση του δημόσιου χρέους, η δυναμική και η βιωσιμότητά του· και 4) άλλοι παράγοντες που προβάλλονται από το κράτος μέλος.

4.1. Μεσοπρόθεσμη οικονομική κατάσταση

Το πραγματικό ΑΕΠ αυξάνεται με υψηλό ρυθμό τα τελευταία χρόνια, χάρις στην κατανάλωση. Η αύξηση του δυνητικού ΑΕΠ είναι υψηλή, αλλά προβλέπεται να μειωθεί σταδιακά, λόγω επιβράδυνσης της αύξησης της συνολικής παραγωγικότητας των συντελεστών παραγωγής και των αρνητικών δημογραφικών τάσεων. Η Ρουμανία έχει σημειώσει περιορισμένη πρόοδο όσον αφορά τις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις.

Κυκλικές συνθήκες και δυνητική ανάπτυξη

Το πραγματικό ΑΕΠ αυξάνεται με υψηλό ρυθμό τα τελευταία χρόνια, χάρις στην κατανάλωση. Η αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ κορυφώθηκε στο 7,1 % το 2017, στη συνέχεια μετριάστηκε στο 4,4 % το 2018, και στις χειμερινές προβλέψεις της Επιτροπής του 2020 προβλέπεται να φθάσει στο 3,9 % το 2019. Η ιδιωτική κατανάλωση παρέμεινε η βασική κινητήρια δύναμη της ανάπτυξης, ως αποτέλεσμα της στενότητας στην αγορά εργασίας και των υψηλών μισθολογικών αυξήσεων, ιδίως στον δημόσιο τομέα. Οι επενδύσεις αναμένεται να έχουν συμβάλει σημαντικά στην ανάπτυξη το 2019, υποστηριζόμενη κατά κύριο λόγο από τον κατασκευαστικό τομέα. Η συμβολή των καθαρών εξαγωγών στην αύξηση του ΑΕΠ υπήρξε αρνητική από το 2014, σε ένα πλαίσιο σταδιακών απωλειών ανταγωνιστικότητας κόστους. Το 2019 κατέστη ακόμη πιο αρνητική, καθώς η αύξηση των εξαγωγών επιβραδύνθηκε περισσότερο από ό,τι των εισαγωγών. Η πιο υποτονική εξωτερική ζήτηση ήταν η βασική κινητήρια δύναμη της ασθενέστερης αύξησης των εξαγωγών και οδήγησε επίσης σε υποχώρηση της βιομηχανικής παραγωγής. Ως αποτέλεσμα, το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών αυξήθηκε σταθερά, φθάνοντας σε προβλεπόμενο ύψος 5,1 % του ΑΕΠ το 2019.

Κατά την Επιτροπή, η αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ προβλέπεται να μετριαστεί, αλλά να παραμείνει ισχυρή στο 3,8 % το 2020 και στο 3,5 % το 2021. Τα σημαντικά δημοσιονομικά κίνητρα που προβλέπονται για το 2020 και το 2021 αναμένεται να δώσουν νέα ώθηση στην ιδιωτική κατανάλωση και ταυτόχρονα να τονώσουν επίσης τις εισαγωγές. Οι επενδύσεις αναμένεται να παραμείνουν ισχυρές το 2020, υποστηριζόμενες από τον κατασκευαστικό τομέα και την προγραμματισμένη μεγαλύτερη χρήση των επενδυτικών κεφαλαίων της ΕΕ. Η συμβολή των καθαρών εξαγωγών αναμένεται να παραμείνει αρνητική εντός του χρονικού ορίζοντα των προβλέψεων, συμβάλλοντας στην επιδείνωση του ήδη υψηλού ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών.

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Επιτροπής, βάσει των χειμερινών προβλέψεων του 2020, η αύξηση του δυνητικού ΑΕΠ προβλέπεται να μειωθεί σταδιακά από 4,7 % το 2018 σε 3,9 % το 2021. Η συνολική παραγωγικότητα των συντελεστών παραγωγής πρόκειται να επιβραδυνθεί, αλλά να παραμείνει ο κυριότερος παράγοντας συμβολής στην αύξηση του δυνητικού ΑΕΠ. Η συμβολή της συσσώρευσης κεφαλαίου προβλέπεται να παραμείνει σχετικά σταθερή. Από την άλλη πλευρά, η (ήδη συκρατημένη) συμβολή της εργασίας προβλέπεται να καταστεί αρνητική, κυρίως λόγω της τάσης μείωσης του πληθυσμού σε ηλικία εργασίας.

Το κενό παραγωγής προβλέπεται να έχει μειωθεί στο 0,1 % του δυνητικού ΑΕΠ το 2019, από 0,6 % το 2018. Προβλέπεται από την Επιτροπή να μετατραπεί σε ελαφρώς αρνητικό στη συνέχεια, σε - 0,1 % το 2020 και σε -0,5 % το 2021.

Πίνακας 2: Μακροοικονομικές και δημοσιονομικές εξελίξεις (% του ΑΕΠ)

	2018	2019		2020		2021	
	COM	COM	ΔΣ	COM	ΔΣ	COM	ΔΣ
Πραγματικό ΑΕΠ (% μεταβολή)	4,4	3,9	4,0	3,8	4,1	3,5	4,2
Αποπληθωριστής ΑΕΠ (% μεταβολή)	6,3	6,9	6,0	4,6	4,2	4,4	3,5
Δυνητικό ΑΕΠ (% μεταβολή)	4,7	4,5	4,7	4,0	4,3	3,9	4,3
Κενό παραγωγής (% του δυνητικού ΑΕΠ)	0,6	0,1	-0,4	-0,1	-0,6	-0,5	-0,6
Ακαθάριστο χρέος γενικής κυβέρνησης	34,7	35,7	36,4	37,8	37,1	41,9	37,8
Ισοζύγιο γενικής κυβέρνησης	-2,9	-4,0	-3,8	-4,9	-3,6	-6,9	-3,4
Πρωτογενές ισοζύγιο	-1,8	-2,8	-	-3,7	-	-5,6	-
Έκτακτα και λοιπά προσωρινά μέτρα	-0,3	-0,1	-	0,0	-	0,0	-
Ακαθάριστος σχηματισμός παγίου κεφαλαίου δημόσιου τομέα	2,7	3,2	-	3,1	-	3,5	-
Κυκλικά προσαρμοσμένο ισοζύγιο	-3,1	-4,0	-	-4,9	-	-6,8	-
Κυκλικά προσαρμοσμένο πρωτογενές ισοζύγιο	-2,0	-2,8	-	-3,6	-	-5,4	-
Διαρθρωτικό ισοζύγιο ^β	-2,8	-3,9	-3,7	-4,9	-3,4	-6,8	-3,2
Διαρθρωτικό πρωτογενές ισοζύγιο	-1,6	-2,7	-	-3,6	-	-5,4	-
Σημειώσεις:							
^α Ως ποσοστό του ΑΕΠ, εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά.							
^β Κυκλικά προσαρμοσμένο ισοζύγιο πλην έκτακτων και λοιπών προσωρινών μέτρων.							
Πηγές: Χειμερινές προβλέψεις της Επιτροπής του 2020, με επέκταση στις δημοσιονομικές μεταβλητές (COM), Δημοσιονομική Στρατηγική 2020-22 (ΔΣ) και φθινοπωρινές προβλέψεις της Εθνικής Επιτροπής για Στρατηγική και Πρόγνωση (ΔΣ)							

Διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις

Τον Φεβρουάριο του 2019, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η Ρουμανία αντιμετώπιζε μακροοικονομικές ανισορροπίες⁴. Η Επιτροπή διαπίστωσε ότι οι ευπάθειες συνδέονται με απώλειες ανταγωνιστικότητας κόστους και με διεύρυνση του ελλείμματος τρεχουσών συναλλαγών, σε ένα πλαίσιο επεκτατικής δημοσιονομικής πολιτικής και απρόβλεπτου επιχειρηματικού περιβάλλοντος. Τον Ιούλιο του 2019, το Συμβούλιο εξέδωσε συστάσεις ανά χώρα⁵, ζητώντας τη λήψη μέτρων για την αντιμετώπιση αυτών των ανισορροπιών, μεταξύ άλλων διαρθρωτικών ζητημάτων.

Συγκεκριμένα, το Συμβούλιο συνέστησε στη Ρουμανία να εξασφαλίσει την πλήρη εφαρμογή του δημοσιονομικού πλαισίου, να ενισχύσει τη φορολογική συμμόρφωση και την είσπραξη των φόρων, να διασφαλίσει τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα και την ευρωστία του τραπεζικού τομέα, να διασφαλίσει τη βιωσιμότητα του δημόσιου συνταξιοδοτικού συστήματος και τη μακροπρόθεσμη

⁴ Βλ. ανακοίνωση της Επιτροπής COM(2019) 150 final της 27.2.2019, «Ευρωπαϊκό Εξάμηνο 2019: Αξιολόγηση της προόδου σχετικά με τις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, την πρόληψη και τη διόρθωση των μακροοικονομικών ανισορροπιών και τα αποτελέσματα των εμπεριστατωμένων επισκοπήσεων δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011».

⁵ Σύσταση του Συμβουλίου, της 9ης Ιουλίου 2019, σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων της Ρουμανίας του 2019 και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σύγκλισης της Ρουμανίας του 2019 (ΕΕ C 301 της 9.8.2016, σ. 135–142).

βιωσιμότητα των συνταξιοδοτικών ταμείων του δεύτερου πυλώνα, να εξασφαλίσει ότι ο κατώτατος μισθός καθορίζεται βάσει αντικειμενικών κριτηρίων, να διασφαλίσει ότι οι νομοθετικές πρωτοβουλίες δεν υπονομεύουν την ασφάλεια δικαίου και να ενισχύσει την εταιρική διακυβέρνηση των κρατικών επιχειρήσεων.

Οι αρχές συνέχισαν να παρεκκλίνουν από τους κανόνες που περιέχονται στο εθνικό δημοσιονομικό πλαίσιο, καθιστώντας τους έτσι σε μεγάλο βαθμό αναποτελεσματικούς.

Οι δείκτες συμμόρφωσης όσον αφορά την υποβολή φορολογικών δηλώσεων παρέμειναν σχετικά σταθεροί. Το έλλειμμα ΦΠΑ εκτιμάται ότι μειώθηκε το 2017 και το 2018. Ωστόσο, παραμένει μεταξύ των υψηλότερων στην ΕΕ. Οι φορολογικές αρχές δεν επέτυχαν τους οικείους στόχους είσπραξης εσόδων για το 2019, εν μέρει λόγω υπεραισιόδοξης πρόβλεψης των στόχων αυτών.

Η βιωσιμότητα του δημόσιου συνταξιοδοτικού συστήματος έχει επιδεινωθεί με τον νέο συνταξιοδοτικό νόμο, που εκδόθηκε το καλοκαίρι του 2019, με τον οποίο αυξάνονται σημαντικά οι δημόσιες δαπάνες για συντάξεις εντός πολύ σύντομου χρονικού διαστήματος. Από την άλλη πλευρά, στις αρχές του 2020, η Ρουμανία κατάργησε ή τροποποίησε μέρος των νομικών διατάξεων που απειλούσαν τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των συνταξιοδοτικών ταμείων του δεύτερου πυλώνα.

Στις αρχές του 2020, η Ρουμανία κατάργησε επίσης τον τραπεζικό φόρο επί των συνολικών περιουσιακών στοιχείων, αντιμετωπίζοντας έτσι τους προβληματισμούς όσον αφορά τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα και την ευρωστία του τραπεζικού τομέα.

Σύμφωνα με τις αρχές, η αύξηση του κατώτατου μισθού από την 1η Ιανουαρίου 2020 βασίστηκε σε έναν τύπο που λαμβάνει υπόψη διάφορους οικονομικούς δείκτες. Ωστόσο, δεν υπάρχει αντικειμενικός μηχανισμός.

Όσον αφορά την προβλεψιμότητα της διαδικασίας λήψης αποφάσεων, ο αριθμός των έκτακτων διαταγμάτων παραμένει πολύ υψηλός, ενώ εξακολουθεί να απουσιάζει η εκ των προτέρων εκτίμηση επιπτώσεων των κανονιστικών ρυθμίσεων και επιδεινώνεται η ποιότητα των δημόσιων διαβουλεύσεων. Οι νόμοι για την εταιρική διακυβέρνηση των κρατικών επιχειρήσεων εξακολουθεί να εφαρμόζεται απλώς χαλαρά.

4.2. Μεσοπρόθεσμη δημοσιονομική κατάσταση

Από το 2016, η Ρουμανία ακολουθεί επεκτατική δημοσιονομική πολιτική, η οποία βασίζεται σε φορολογικές περικοπές και αυξήσεις των τρεχουσών δαπανών. Το διαρθρωτικό έλλειμμα εκτιμάται, στις χειμερινές προβλέψεις της Επιτροπής του 2020 (με επέκταση στις δημοσιονομικές μεταβλητές), ότι έχει αυξηθεί από το 0,2 % του ΑΕΠ το 2015 στο 3,9 % το 2019. Από την άνοιξη του 2017, το Συμβούλιο έχει εκδώσει εξαμηνιαίες συστάσεις στο πλαίσιο της ΔΣΑ, στις οποίες η Ρουμανία δεν ανταποκρίθηκε με αποτελεσματικά μέτρα, αποκλίνοντας επανειλημμένως σημαντικά από τη συνιστώμενη πορεία προσαρμογής. Οι αρχές έχουν παρεκκλίνει συστηματικά από τους εθνικούς δημοσιονομικούς κανόνες, καθιστώντας τους έτσι σε μεγάλο βαθμό αναποτελεσματικούς.

Διαρθρωτικό ισοζύγιο και προσαρμογή για την επίτευξη του ΜΔΣ

ΜΔΣ και διαρθρωτικό ισοζύγιο

Στο πρόγραμμα σύγκλισης του 2019, η Ρουμανία επιβεβαίωσε τον ΜΔΣ της για τη δημοσιονομική κατάσταση ως διαρθρωτικό ισοζύγιο ύψους -1,0 % του ΑΕΠ. Αυτός ο ΜΔΣ λαμβάνει υπόψη τις απαιτήσεις της Συνθήκης για τη σταθερότητα, τον συντονισμό και τη διακυβέρνηση στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση.

Από το 2016, η Ρουμανία ακολουθεί επεκτατική δημοσιονομική πολιτική, η οποία βασίζεται σε φορολογικές περικοπές και αυξήσεις των τρεχουσών δαπανών. Κατά συνέπεια, η Ρουμανία απέκλινε από τον ΜΔΣ της το 2016. Το διαρθρωτικό ισοζύγιο ανερχόταν στο -2,8 % του ΑΕΠ το 2018, σαφώς χαμηλότερα από τον ΜΔΣ της Ρουμανίας. Στη Δημοσιονομική Στρατηγική, η Ρουμανία στοχεύει σε επιδείνωση του διαρθρωτικού ισοζυγίου το 2019 και σταδιακή διαρθρωτική βελτίωση κατά την

περίοδο 2020-2022, αλλά δεν προβλέπει να επιτύχει τον ΜΔΣ της έως το 2022. Σύμφωνα με τις χειμερινές προβλέψεις της Επιτροπής του 2020, που επεκτείνονται στις δημοσιονομικές μεταβλητές, το διαρθρωτικό έλλειμμα αναμένεται να σημειώσει σταθερή και σημαντική αύξηση από το 2018 έως το 2021, λόγω της προβλεπόμενης αύξησης του ονομαστικού ελλείμματος.

Συμμόρφωση με τη συνιστώμενη προσαρμογή για την επίτευξη του ΜΔΣ

Η Ρουμανία υπόκειται σε συνεχείς διαδικασίες σημαντικής απόκλισης (ΔΣΑ) από την άνοιξη του 2017. Ως συνέπεια της σημαντικής απόκλισης της Ρουμανίας από τον ΜΔΣ της το 2016, την άνοιξη του 2017 το Συμβούλιο κίνησε ΔΣΑ. Έκτοτε, το Συμβούλιο έχει εκδώσει εξαμηνιαίες συστάσεις στις οποίες η Ρουμανία δεν ανταποκρίθηκε με αποτελεσματικά μέτρα, αποκλίνοντας επανειλημμένως σημαντικά από τη συνιστώμενη πορεία προσαρμογής. Με την πλέον πρόσφατη σύσταση, που εκδόθηκε από το Συμβούλιο στις 5 Δεκεμβρίου 2019, η Ρουμανία κλήθηκε να διασφαλίσει ότι ο ονομαστικός ρυθμός αύξησης των καθαρών πρωτογενών δημόσιων δαπανών, εκτός των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων και των έκτακτων μέτρων, δεν θα υπερβεί το 4,4 % το 2020, ποσοστό που αντιστοιχεί σε ετήσια διαρθρωτική προσαρμογή της τάξης του 1,0 % του ΑΕΠ.

Οι υπολογισμοί που βασίζονται στις χειμερινές προβλέψεις της Επιτροπής του 2020, με επέκταση στις δημοσιονομικές μεταβλητές, δείχνουν ότι υπάρχει κίνδυνος σημαντικής απόκλισης και από τις δύο τιμές αναφοράς το 2020.

Πίνακας 3: Σύνοψη των συστάσεων ΔΣΑ προς τη Ρουμανία

Σύσταση του Συμβουλίου	Συνιστώμενη διαρθρωτική βελτίωση (% του ΑΕΠ)	Διαρθρωτική προσπάθεια κατά τη στιγμή της αξιολόγησης (% του ΑΕΠ)	Συμπέρασμα του Συμβουλίου
Φθινόπωρο 2019	1,0 το 2020		
Άνοιξη 2019	1,0 το 2019, 0,75 το 2020	-0,8 το 2019, -0,8 το 2020	Κανένα μέτρο
Φθινόπωρο 2018	1,0 το 2019	-0,7 το 2019	Κανένα μέτρο
Άνοιξη 2018	0,8 το 2018, 0,8 το 2019	0,0 το 2018, -0,1 το 2019	Κανένα μέτρο
Φθινόπωρο 2017	0,8 το 2018	-0,4 το 2018	Κανένα μέτρο
Άνοιξη 2017	0,5 το 2017	-1,1 το 2017	Κανένα μέτρο

Δημόσιες επενδύσεις

Οι δημόσιες επενδύσεις υποχώρησαν στο πλέον χαμηλό επίπεδο μετά την προσχώρηση στην ΕΕ, στο 2,6 % του ΑΕΠ το 2017, και αυξήθηκαν μόλις ελάχιστα, στο 2,7 % του ΑΕΠ το 2018. Το ποσοστό αυτό είναι χαμηλότερο από τον μέσο όρο της ΕΕ και πολύ χαμηλότερο από τον μέσο όρο των γειτονικών χωρών. Οι χειμερινές προβλέψεις της Επιτροπής του 2020, που επεκτείνονται στις δημοσιονομικές μεταβλητές για τους σκοπούς της παρούσας έκθεσης, προβλέπουν αύξηση των δημόσιων επενδύσεων στο 3,2 % του ΑΕΠ το 2019.

Εθνικό δημοσιονομικό πλαίσιο

Ο νόμος περί δημοσιονομικής ευθύνης καθορίζει εθνικούς αριθμητικούς δημοσιονομικούς κανόνες για την καθοδήγηση της διαδικασίας του προϋπολογισμού. Περιέχει έναν κανόνα για το διαρθρωτικό έλλειμμα, βάσει του οποίου απαιτείται συμμόρφωση ή σύγκλιση με τον ΜΔΣ για διαρθρωτικό ισοζύγιο ύψους -1,0 % του ΑΕΠ. Το εθνικό πλαίσιο περιέχει επίσης διάφορους επικουρικούς κανόνες που αφορούν το δημοσιονομικό ισοζύγιο και τα στοιχεία δαπανών και εσόδων. Επιπλέον, η

κυβέρνηση καλείται να προβαίνει σε επικαιροποίηση της δημοσιονομικής στρατηγικής —στην οποία καθορίζονται οι μακροοικονομικές παραδοχές, ο μεσοπρόθεσμος δημοσιονομικός προγραμματισμός και τα ανώτατα όρια δαπανών που θα πρέπει να διέπουν την ετήσια διαδικασία του προϋπολογισμού— και να την αποστέλλει στο Κοινοβούλιο έως τις 15 Αυγούστου του προηγούμενου έτους.

Από το 2016, η κυβέρνηση έχει παρεκκλίνει συστηματικά και επανειλημμένως από πολλούς δημοσιονομικούς κανόνες, καθιστώντας τους έτσι σε μεγάλο βαθμό αναποτελεσματικούς. Ειδικότερα, ο αρχικός δημοσιονομικός στόχος του 2,8 % του ΑΕΠ για το ονομαστικό έλλειμμα του 2019 (σε ταμειακή βάση) δεν ήταν συνεπής με τον κανόνα για το διαρθρωτικό έλλειμμα. Οι τροποποιήσεις του προϋπολογισμού που εγκρίθηκαν τον Αύγουστο και τον Νοεμβρίου 2019 προσέθεσαν επίσης παρέκκλιση από ορισμένους επικουρικούς δημοσιονομικούς κανόνες και, στη δεύτερη περίπτωση, από τον κανόνα για το διαρθρωτικό έλλειμμα, αυξάνοντας τον στόχο για το έλλειμμα του 2019 στο 4,4 % του ΑΕΠ (σε ταμειακή βάση). Επιπλέον, το 2019, όπως και τα προηγούμενα έτη, οι αρχές δεν υπέβαλαν επικαιροποίηση της μεσοπρόθεσμης δημοσιονομικής στρατηγικής στο Κοινοβούλιο εντός της προβλεπόμενης από τον νόμο προθεσμίας του Αυγούστου, υπονομεύοντας με τον τρόπο αυτό τον καθοδηγητικό ρόλο της δημοσιονομικής στρατηγικής. Ο προϋπολογισμός του 2020 και η συνοδευτική δημοσιονομική στρατηγική παρέκκλιναν και πάλι από τον κανόνα για το διαρθρωτικό ισοζύγιο και από διάφορους επικουρικούς δημοσιονομικούς κανόνες.

4.3. Μεσοπρόθεσμη κατάσταση του δημόσιου χρέους

Η Ρουμανία αντιμετωπίζει σοβαρούς κινδύνους όσον αφορά τη δημοσιονομική βιωσιμότητα μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, λόγω των υψηλών δημοσιονομικών ελλειμμάτων και του κόστους της γήρανσης του πληθυσμού.

Δυναμική του χρέους και βιωσιμότητα του χρέους⁶

Το χρέος της γενικής κυβέρνησης της Ρουμανίας είναι επί του παρόντος σαφώς χαμηλότερο από την τιμή αναφοράς του 60 % του ΑΕΠ που ορίζεται στη Συνθήκη (34,7 % του ΑΕΠ το 2018). Παρά ταύτα, λόγω του υψηλού διαρθρωτικού πρωτογενούς ελλείμματος, ο δείκτης χρέους προς το ΑΕΠ ακολουθεί έντονη ανοδική πορεία. Με παραδοχή αμετάβλητης πολιτικής, προβλέπεται να υπερβεί το 60 % το 2025 και να ξεπεράσει το 90 % του ΑΕΠ έως το 2030. Η πορεία του χρέους είναι ευαίσθητη σε κλυδωνισμούς της ανάπτυξης, δημοσιονομικές διαταραχές και απότομες διακυμάνσεις των επιτοκίων. Η δομή ληκτότητας του δημόσιου χρέους συμβάλλει στον μετριασμό των ευπαθειών, δεδομένου ότι μόνο περίπου 3,3 % του συνολικού δημόσιου χρέους έχει ληκτότητα κάτω του 1 έτους. Όμως, το υψηλό μερίδιο του δημόσιου χρέους που εκφράζεται σε ξένο νόμισμα και το σημαντικό ποσοστό χρέους το οποίο κατέχουν μη κάτοικοι αποτελούν πηγές πρόσθετου κινδύνου, όπως είναι και η αρνητική καθαρή διεθνής επενδυτική θέση.

Η τιμή του δείκτη έγκαιρης ανίχνευσης των δημοσιονομικών πιέσεων («S0»), ο οποίος αναπτύχθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την αξιολόγηση των κινδύνων εντός ενός έτους, είναι χαμηλότερη από το κρίσιμο όριο.

Ο δείκτης κενού μεσοπρόθεσμης βιωσιμότητας («S1») εμφανίζει υψηλούς κινδύνους. Δείχνει ότι στη Ρουμανία θα απαιτηθεί δημοσιονομική προσαρμογή 5,7 ε.μ. του ΑΕΠ για τη συγκράτηση του χρέους εντός του ορίου του 60 % του ΑΕΠ έως το 2034. Η τιμή αυτή συγκρατείται στις υψηλότερες μεταξύ των κρατών μελών.

Ο δείκτης κενού μακροπρόθεσμης δημοσιονομικής βιωσιμότητας («S2») επίσης εμφανίζει υψηλούς κινδύνους. Δείχνει απαιτούμενη δημοσιονομική προσαρμογή κατά 8,8 ε.μ. του ΑΕΠ, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι ο δείκτης του δημόσιου χρέους θα σταθεροποιηθεί μακροπρόθεσμα. Η τιμή αυτή, η

⁶ Η παρούσα ενότητα βασίζεται στο «Debt Sustainability Monitor 2019» της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, έγγραφο διαθέσιμο στη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/economy-finance/ip120_en.pdf

οποία είναι η υψηλότερη μεταξύ των κρατών μελών, οφείλεται στην υψηλή αρχική δημοσιονομική θέση (συμβολή 5,1 ε.μ.) και στο κόστος λόγω γήρανσης, ιδίως για συντάξεις και ιατροφαρμακευτική περίθαλψη (συμβολή 3,7 ε.μ.).

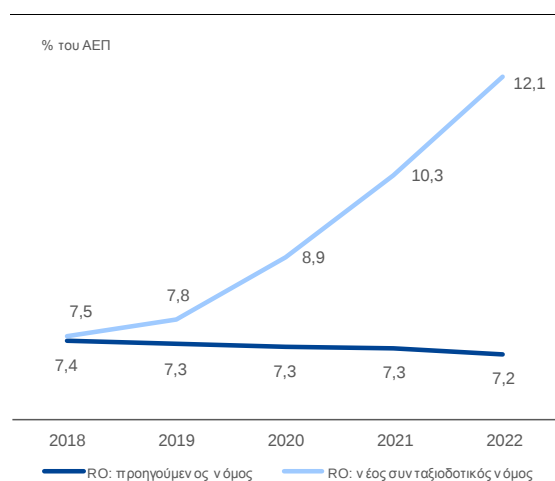
Οι αντιλήψεις των χρηματοπιστωτικών αγορών για τον κίνδυνο χώρας της Ρουμανίας βρίσκονται στο χαμηλότερο όριο του επενδυτικού βαθμού, με διαβάθμιση του κρατικού χρέους «BBB-» ή ισοδύναμη από τους τρεις κυριότερους οργανισμούς αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας. Στις 10 Δεκεμβρίου 2019, η S&P Global Ratings αναθεώρησε τις προοπτικές της από σταθερές σε αρνητικές, λόγω του δημοσιονομικού προσανατολισμού της Ρουμανίας.

Νέος συνταξιοδοτικός νόμος

Με τον συνταξιοδοτικό νόμο, ο οποίος θεσπίστηκε το καλοκαίρι του 2019, τροποποιήθηκαν σημαντικά ορισμένες παράμετροι του δημόσιου συνταξιοδοτικού συστήματος. Ο νόμος περιέχει τις εξής κυριότερες αλλαγές: i) αυξήσεις ad hoc των συντάξεων έως το 2021, αντί της κανονικής τιμαριθμικής αναπροσαρμογής: κατά 15 % από τον Σεπτέμβριο του 2019 (που περιλαμβάνεται ήδη στον νόμο για τον προϋπολογισμό του 2019), 40 % από τον Σεπτέμβριο του 2020 και 6 % από τον Σεπτέμβριο του 2021· ii) από το 2022 και μετά, η τιμαριθμική αναπροσαρμογή των συντάξεων θα ισούται με το 100 % του ποσοστού πληθωρισμού συν το 50 % της πραγματικής αύξησης του μέσου ακαθάριστου μισθού· iii) οι νέες συντάξεις θα υπολογίζονται με τη χρήση, στον παρονομαστή, σταθερής περιόδου εισφορών 25 ετών, αντί των 25-35 ετών (ανάλογα με το έτος συνταξιοδότησης) βάσει του προηγούμενου νόμου· iv) από την 1η Σεπτεμβρίου 2021, οι υφιστάμενες συντάξεις θα υπολογιστούν εκ νέου προς τα πάνω για να γίνει αντιστοίχιση με αυτόν τον νέο τύπο.

Λόγω του χρονοδιαγράμματος εφαρμογής, ο νόμος αναμένεται να αυξήσει σημαντικά τις δημόσιες δαπάνες για συντάξεις εντός σύντομου χρονικού διαστήματος. Αποτελεί την κυριότερη αιτία για την προβλεπόμενη ταχεία αύξηση του ελλείμματος της γενικής κυβέρνησης και τους υψηλούς κινδύνους όσον αφορά τη δημοσιονομική βιωσιμότητα. Συν τοις άλλοις, ο νόμος δεν συνοδεύεται από μέτρα που να αποσκοπούν στην αύξηση της συμμετοχής στην αγορά εργασίας και της διάρκειας του εργασιακού βίου πέρα από το ελάχιστο νόμιμο όριο, τα οποία είναι καίριας σημασίας για τη βελτίωση τόσο της επάρκειας των συντάξεων όσο και της βιωσιμότητας του συνταξιοδοτικού συστήματος.

Διάγραμμα 1: Ακαθάριστες δημόσιες δαπάνες για συντάξεις (2018-2022)



Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Δελτίο Χώρας σχετικά με τις δημόσιες συντάξεις για την Έκθεση του 2018 για τη δημογραφική γήρανση – Ρουμανία (επικαιροποίηση 2019)

4.4. Άλλοι παράγοντες που προβάλλονται από το κράτος μέλος

Στις 6 Φεβρουαρίου 2020, οι ρουμανικές αρχές απέστειλαν επιστολή, όπου παρουσιάζονται οι σχετικοί παράγοντες προς εξέταση από την Επιτροπή, σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1467/97.

Οι αρχές υποστηρίζουν ότι η επιδείνωση του δημοσιονομικού ελλείμματος το 2019 εξηγείται σε μεγάλο βαθμό από την αύξηση των δαπανών προσωπικού, της κοινωνικής πρόνοιας και των επενδύσεων, ενώ τα έσοδα παρέμειναν ως επί το πλείστον αμετάβλητα ως ποσοστό του ΑΕΠ. Επιπλέον, οι αρχές υποστηρίζουν ότι στο σκέλος των δαπανών, το δημοσιονομικό αποτέλεσμα για το 2019 επηρεάστηκε δυσμενώς από διάφορα έκτακτα στοιχεία⁷.

Οι αρχές επισημαίνουν ότι η Δημοσιονομική Στρατηγική δείχνει σταδιακή προσαρμογή του δημοσιονομικού ελλείμματος μεσοπρόθεσμα, παραμένοντας όμως πάνω από την τιμή αναφοράς έως το 2021. Η προσαρμογή προβλέπεται να επιτευχθεί μετά από τρία έτη συνεχούς επιδείνωσης του προϋπολογισμού. Οι αρχές εξηγούν επίσης ότι ο ρυθμός της προβλεπόμενης δημοσιονομικής εξυγίανσης περιορίζεται σε μεγάλο βαθμό από το ισχύον νομικό πλαίσιο, ιδίως από τις διατάξεις του νέου συνταξιοδοτικού νόμου, που εγκρίθηκε από το Κοινοβούλιο το 2019.

Όσον αφορά τις μακροοικονομικές συνθήκες, οι αρχές εξηγούν ότι η οικονομία της Ρουμανίας αυξήθηκε με πραγματικό ρυθμό 4,1 % κατά τα πρώτα τρία τρίμηνα του 2019, κυρίως χάρη στις επενδύσεις και την ιδιωτική κατανάλωση, αν και η δεύτερη επιβραδύνθηκε. Οι αρχές προβλέπουν ότι το πραγματικό ΑΕΠ θα αυξηθεί κατά 4,0 % το 2019, με ελαφρά επιβράδυνση σε σύγκριση με το 2018 και οριακά κάτω από το δυνητικό επίπεδο. Η ονομαστική ανάπτυξη άρχισε να επιταχύνεται από το 2016 και αναμένεται από τις αρχές να παραμείνει ισχυρή μεσοπρόθεσμα.

Τέλος, οι αρχές υπενθυμίζουν ότι η Ρουμανία θέσπισε μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού συστήματος, με τον υποχρεωτικό δεύτερο πυλώνα των ιδιωτικών συνταξιοδοτικών ταμείων παράλληλα με τον πρώτο αναδιανεμητικό πυλώνα, το 2008. Εξηγούν ότι το ετήσιο κόστος του δεύτερου πυλώνα ήταν κατά μέσο όρο κοντά στο 0,7 % του ΑΕΠ κατά την περίοδο 2014-15, και ότι αναμένεται να ανέλθει στο 0,8 % του ΑΕΠ κατά την περίοδο 2016-2019. Τα στοιχεία αυτά συνάδουν με τις εκτιμήσεις της Επιτροπής όσον αφορά το ετήσιο κόστος του δεύτερου πυλώνα. Παρά ταύτα, το προβλεπόμενο δημοσιονομικό έλλειμμα για το 2019 στη Ρουμανία υπερβαίνει σημαντικά ένα ορισμένο επίπεδο που μπορεί να θεωρηθεί πλησίον της τιμής αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ και, ως εκ τούτου, σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 7 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1467/97, οι δημοσιονομικές επιπτώσεις της μεταρρύθμισης του συνταξιοδοτικού συστήματος δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη κατά την αξιολόγηση της παραβίασης του κριτηρίου του ελλείμματος.

Οι αρχές προσθέτουν ότι, στις αρχές του 2020, κατάργησαν μια διάταξη που αποδυνάμωνε τον υποχρεωτικό χαρακτήρα του δεύτερου συνταξιοδοτικού πυλώνα, η οποία ίσχυε το 2019. Συγκεκριμένα, κατάργησαν τη δυνατότητα των εργαζομένων να αυτοεξαιρούνται από τον δεύτερο συνταξιοδοτικό πυλώνα μετά από πέντε έτη εισφορών σε αυτόν, και να μεταφέρουν πλέον τις ετήσιες συνταξιοδοτικές εισφορές τους στον πρώτο πυλώνα (έκτακτο διάταγμα 1/2020, για την τροποποίηση των διατάξεων του έκτακτου διατάγματος 114/2018).

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Σύμφωνα με τη Δημοσιονομική Στρατηγική της κυβέρνησης, το ονομαστικό έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης το 2019 προβλέπεται να έχει αυξηθεί στο 3,8 % του ΑΕΠ, υψηλότερο και όχι πλησίον της τιμής αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ που ορίζεται στη Συνθήκη. Η προβλεπόμενη υπέρβαση της τιμής αναφοράς δεν θεωρείται ούτε έκτακτη ούτε προσωρινή.

⁷ Στην αξιολόγηση της Επιτροπής, οι έκτακτες δαπάνες σε δεδουλευμένη βάση ανέρχονταν σε 0,1 % του ΑΕΠ το 2019, οφειλόμενες στην επιστροφή του περιβαλλοντικού τέλους επί των αυτοκινήτων.

Το ακαθάριστο χρέος της γενικής κυβέρνησης παραμένει σαφώς χαμηλότερο από την τιμή αναφοράς του 60 % του ΑΕΠ.

Η ανάλυση που παρουσιάζεται στην παρούσα έκθεση περιλαμβάνει την αξιολόγηση όλων των σχετικών παραγόντων, οι οποίοι, σύμφωνα με τη Συνθήκη και το ΣΣΑ, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά το στάδιο πριν από τη λήψη της απόφασης για την ύπαρξη υπερβολικού ελλείμματος, όποτε ο λόγος του δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ δεν υπερβαίνει την τιμή αναφοράς. Οι σχετικοί παράγοντες εν προκειμένω δεν παρέχουν ελαφρυντικά στοιχεία και, ως εκ τούτου, δεν μεταβάλλουν την αξιολόγηση.

Συνολικά, σύμφωνα με την ανάλυση, θα πρέπει να θεωρηθεί ότι δεν υπάρχει συμμόρφωση με το κριτήριο του ελλείμματος, όπως ορίζεται στη Συνθήκη και στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1467/1997, και ότι, επομένως, δικαιολογείται διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος (ΔΥΕ).